

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Num. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 28.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Micul Toboșar.

(Gh.) Cetitorii acestui ziar au urmărit de sigur traducerea paginilor atât de mișcătoare, de fine și de gingașe ale »Inimii« lui Amicis. Vor fi citit în limba românească atât de impecabilă a tinărului nostru colaborator din Roma, traducerea minunatei bucăți »Toboșarul din Sardinia«. E o poveste atât de simplă și de mișcătoare prin puterea mare a patriotismului, nu a celui de paradă, ci a patriotismului, care încolțește în adâncul inimii, nezărit de nimeni, dar care se manifestă în fapte de o simplitate și putere zguduitoare.

Toboșarul din Sardinia e un băiat de 14—15 ani. Voios și modest cum i-se șade unui ostaș de vârstă și de rangul lui, el merge alături de companie, bătând fără oboseală toba pe lângă soldați.

Dar compania nu mai merge, ea e închisă pe un deal într-o casă întărită, e împresurată de vrășmaș. Zadarnic ostașii își fac datoria, zadarnic căpitanul îi înțește. Unul câte unul ostașii cad, ceata se împușcă și dușmanul se apropie tot mai mult. În suprema nevoie, căpitanul chiamă pe micul toboșar. O scurtă convorbire și micul ostaș se coboară pe o funie dintr-o fereastră dosnică și se furișează printre tufe în fugă întinsă spre tabără, unde grosul armatei nu bănuiește strămoșia cetii împresurate. De sus din camera sa, căpitanul urmărește fuga băiatului. Toboșarul a fost văzut și luat la țintă de vrășmaș. Gloan-

tele șuieră în jurul lui. Băiatul pare a fi căzut. Căpitanul se înfioară. Dar nu-i nimic, a poticnit numai, căci se ridică din nou și-și urmează fuga. Dar căderea băiatului se repetă, uneori el pare obosit și se oprește, apoi merge iarăși înainte în vreme ce căpitanul, nerăbdător, îl afurisește pentru zăbavele lui tot mai dese și mai lungi. Dar în sfârșit a sosit. Puțin încă și ajutorul, mântuirea vine. În sfârșit în ora supremă el a sosit și despresoară mica ceată hărțuită și decimată care scapă de înclăștarea tot mai primejdioasă a dușmanului.

Târziu la câteva zile căpitanul își amintește și de micul toboșar. Il găsește în spital. El pare rănit, căci e într'un pat, e palid și rănit, dar totuși vorbăreț. Numai când căpitanul îi cere lămurirea zăbavelor din fuga către tabără, toboșarul ridică învelişul: medicul i-a tăiat un picior care fusese atins în fugă de un glonț. Dar băiatul se ridicase, fugise, căzuse și fugise din nou, sângerând obosit îndurând dureri grozave până la cea din urmă caraulă ce întâlnește în drum. Fuga inflamase rana și pentru a-l feri de cangrenă, piciorul trebuise amputat.

Căpitanul nu se mai putu opri. Sărutându-l pe micul toboșar, plin de admirație exclamă:

Băiete, eu sunt un căpitan, dar tu ești un erou!

Mă întrebați de rostul acestei repovești?

Cine-i micul toboșar?

Sunt eu, acel ce scrie aceste rânduri,

este altul care șade lângă mine scriind, suntem noi toți ceice scriem, scriem fără odihnă, fără reculegere; noi, gazetarii, suntem micul toboșar al luptei noastre naționale.

Fie pace, fie luptă, noi scriem, noi batem toba fără încetare.

Dimineața și seara, ziua și în puterea nopții, când tabăra întregă doarme, noi dăm alarma, noi chemăm la luptă necontenit, când poate nime din tabără nu are nevoie mai mare de odihnă decât noi.

Noi mergem veșnic înaintea oastei. Puțini ne cunosc, puțini ne văd din oaste, nimeni nu se interesează de noi, de persoana noastră, dar toți aud și ascultă darabana pe care o batem. Adesea câte unul dintre rânduri își înalță capul spre a vedea pe acel ce bate toba atât de sgomotos. Și atunci câte priviri, câte zâmbete adesea de ironie și de dispreț nu primește micul toboșar chiar din rândurile întâi, dintre ceice merg în frunte. Dar el bate toba înainte, având o singură mângâiere: că toată trupa, toți cei mândri și zâmbitori își așează piciorul în pas cadențat după bătaia tobei sale.

Dar toba sună mai înveșunată. Bătăile ei cad într'un răpăit agitat, curg în vârtejuri mâniașe, turburate. Ea cheamă la luptă, la atac, la apărare. Micul toboșar e pretutindeni în frunte, în vâlmășagul luptei, în vârtejul încăierării toba lui se aude de departe.

Dar mica trupă de înaintași ai oastei a intrat în tabăra vrășmașului, unde cearcă

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Un muzeu comemorativ german.

»Muzeul Theodor Körner din Drezda«.

De Horia Petra-Petrescu.

— Note de drum. —

Drezda, 17 Septemvrie 1908.

Lunile trecute ne aflam, o societate de tineri studenți, în apropierea orașului Lipsca, în excursiune. Am sosit într'un sat saxon și am lăsat să ni se aducă în grădina restaurantului ceva de ale mâncării. Eră cald și bine.

Deodată, unul dintre noi, ne zise: »Vedeți casa de acolo. A adăpostit pe Theodor Körner rănit. Ne-am uitat cu toții la casa din apropiere.

Pe mine m'a cuprins un fior din creștet până'n tălpi. Il simțesc de câte-ori vin în legătură cu trecutul glorios, de care mă știu entuziasmat. (Cel puțin îmi dau osteneala să mă entuziasmez).

Veseli perise pentru câteva clipe din mijlocul nostru. Fiecare se gândea la Theodor Körner.

Körner — poate că nu-l cunosc cetitorii »Tribunei« mai de aproape — a trăit pe timpul războiului pentru eliberarea de sub jugul lui Napoleon. A trăit prea puțin ca să poată fi apreciat după merit în istoria literaturii germane. Căci, gândiți-vă, s'a născut în 1791 în Drezda și a murit pe câmpul de luptă, în Gadebusch, în

1813. Un tinăr de 22 de ani! Și totuși, în viața aceasta scurtă Körner a compus niște poezii, cari vor rămâne, și o singură tragedie, care se poate reprezenta pe scena teatrului cu succes, Zrinyi. (tractează tema cunoscută și de noi: Zrinyi. E tradusă și în românește, într'o revistă din 1883).

Îmi aduc aminte cu cât etan recitam poeziile lui războinice, scrise în contra usurpatorului Napoleon, din ediția cea mică a operelor sale — două volume de buzunar, aurite bogat.

Ca să vă faceți o idee despre un astfel de cântec de luptă, reproduc aici un cântec de acesta tradus — de poetul nostru Ion Borcia în »Sămănătorul«. (IV, Nr. 35). Ascultați:

Mângăierea din urmă:

Ce stați șovăelnici, cu ochii împetriți?
Ce stați și sălbatec în noapte priviți,
Flăcăi cu inimi bărbate?
Azi urlă furtuna cu vuetă mil,
Se sgudule lumea din temelii.
Năpasta pe toți se abate.

Urgia din iad dă năvală spre noi;
Atâta sânge scump de eroi.
N'a frânt vrăjmășeasca trufie.
Dar Doamnu din cer încă nu ne-a uitat!
Când zorile'n sânge le-a scăldat,
Vru ziua de sânge să fie!

Și dacă noi fost-am voinici în trecut,
Din piepturi viteze azi face-vom scut,
Căci crâncenă luptă ne-așteaptă.
La arme flăcăi; stă tigrul rînjit!

La arme cu toții; căci ciasu-i sosit,
Popor ce-ai dormit, te deșteaptă!

Cu toții gata de luptă să fim
Și veseli moartea în ochi s'o privim
Să nu ne dăm legea și gita:
Pământul străvechi să-l scăpăm de stăpân:
Ori voioși să murim cu spada'n mână
Urind și'n morminta robia!

Nemernici aceia ce gem răbdători!
Mai scumpe ca toate-ale lumii comori
Ni s'înțele noastre plaiuri.
Jurăm că liberi de-acum vom trăi
Ori liberi în cer cu străbunii vom fi
Căci liberi sunt morții în raiuri.

Deci urle furtuna cu vuetă mii,
Deci tremură lumea din temelii,
Voi sufletul nu ni-l veți frânge.
Și dacă pământul cu voi s'ar surpa
Noi liberi și nebiruiți vom sta,
Frăția 'nchiegându-o cu sânge."

Sunt poeți, cari scriu poezii eroice în odăile lor, între cei patru păreți ai odăii și cari pălesc la primele bubuituri ale tunului. Körner n'a fost de teapa acestor poeți. El a pecetluit cu sângele său propriu scrisorile sale și de aceea apare vrednic să fie rărbătorit de tinerețea germană, pentru toate timpurile.

Cum e comemorat deci de poporul german?

Muzeul Körner este cel mai vechiu muzeu dedicat memoriei unei persoane istorice, literare, în Germania.

să-i înfrunte urgia. Ceata e repede încunjurată și asupra ei curge potop de proiectile dușmane. Iată-i slăbind, descurajând. Unul a căzut, și în încurcătura lor tovarășii îl părăsesc. Cine să ajute? Și atunci micul, desprețuitul toboșar al luptei naționale e chemat. Toți îl cunosc, toți îl conjură. Voios fără preget el se execută. Prin iadul de foc al urgiei dușmane, el străbate înapoi spre cei rămași acasă. Astfel el restabilește legătura dintre ceata îndrăzneților și grosul oastei din tabără, aduce vestea primejdiei, alarmează și zboară înapoi cu vestea încurajării, cu vestea mântuirii.

Lupta e pe isprăvite sau se va sfârși. Nu uitați însă a căuta pe cel ce s'a primejduit mai mult: pe micul toboșar. El nu vă cere glorie, măguliri și vorbe frumoase. El nu cere să fie numit eroul războiului, ci se va mulțami și de-acu cu rolul său de modest toboșar și va bate cu statornicie marea sa darabană. Dar nu uitați că el e rănit și că din nenumăratele sale rane curg șiroaie de sânge cald. Potrivnicul pare a fi înțeles, mai mult chiar decât voi, care e rolul lui și și-a îndreptat toată urgia armelor sale asupra micului luptător.

Iar dacă vre-unul dintre toboșari a crescut și s'a mai înzdrăvenit, el atrage și mai mult furia vrășmașului și, departe de-a-l apăra, tăria lui, voinicia lui pentru el, e o pricină, un izvor de primejdii tot mai mari și suferinți mai multe.

Nu uitați, că micul toboșar are tot mai multe răni și pierde tot mai mult sânge.

Dacă îl numiți *erou*, cruțați-i umilirea de a cerși ajutorul vostru, la care el are un drept. Oare cum i-se șade unui »erou« să arete două fețe, una de luptător încruntat și neîndurător, către dușman, iar alta de milogire înjosoare și nedemnă, către proprii săi admiratori. Cruțați-i umilirea asta. Dați-i toată îngrijirea, tot ajutorul vostru, dacă nu voiți ca într-o dimineață darabana să amuțească. Atunci și poate numai atunci, când va fi prea târziu, veți înțelege, cine a fost micul toboșar!

Casa, pe o stradă tăcută, cu case modeste în împrejurime, e în Dresden-Neustadt, pe partea dreaptă a Elbei. Pe frontispiciul casei cu 2 etaje (avusese trei, dar un etaj a fost prefăcut în prelungire a coperișului) o placă cu inscripția:

Aici s'a născut

Theodor Körner

în 23 Sept. 1791.

A căzut în luptă, pentru independența Germaniei.
în 26 August 1813.

Dedicată din partea orașului său natal
în 26 August 1863.

Un medallion cu relieful lui.

Aici a locuit tatăl lui Körner, prietenul devotat a lui Schiller, — ani îndelungați, iar Schiller, în suși — doi ani de zile.

Orașul Drezda a închiriat localitățile acestea pe seama muzeului și a voit totodată să ducă muzeul într'altă localitate, eventual un edificiu nou, zidit anume pentru arhiva bogată. Dar directorul muzeului s'a opus din toate puterile și a esoperat să rămână toate la locul lor, în odăile istorice, unde a trăit cântărețul libertății.

Cum intri pe poartă dai de o intrare modestă, scări ca la toate casele vechi: primitive. La intrarea din dreapta, în odaia primă a muzeului, deasupra ușii emblema: o liră și o spadă.

Cele două odăi din parter sunt o icoană retrospectivă a luptelor pentru independență ale Germaniei, din 1813 și 1814. Nenumărate portrete istorice, busturi, măști mortuale, (Blucher, Schiller, Fichte, Schill, Napoleon, Moreau) remi-

Interpelație în chestiunea atentatului dela Blaj. Dl deputat Dr. Iuliu Maniu în ședința de mâine va adresa ministrului de interne o interpelație în chestiunea atentatului săvârșit asupra »pietii libertății« și »cruții lui Iancu« din Blaj.

Camera austriacă. Joi s'a deschis camera austriacă, în prezența numărătoasă a deputaților. Nouii ministri s'au înfățișat în frunte cu baronul Bienerth, care a rostit o scurtă vorbire de program primitivă simpatice. Ministrul președinte s'a mârșit a indica numai liniile generale ale programului său, care e conlucrarea armonică a partidelor pentru restabilirea păcii interne, atât de necesară în vederea complicațiilor externe ce apasă asupra monarhiei.

Ziua de 2 Decembrie e așteptată cu neastâmpăr patriotic din partea partidelor ungurești. Năzuința guvernului e ca aceasta zi să fie serbată cu solemnitate și de către corpurile legiuitoare ungare. Guvernul va propune în consecință întreruperea discuțiilor bugetare pentru ziua de 2 Decembrie și va prezintă o telegramă de felicitare, prin care camera se asociază la sentimentele de omaj, ce vor împrejmui pe bătrânul monarh cu prilejul jubileului său de 60 de ani. În biserică lui Matia din Buda se va celebra un Te Deum solemn, la care vor fi invitate ambele camere ungare.

Ziarele ungurești se întrebă cu o adorabilă naivitate: »când vor încela odată acestea hapuri amare?»

Camera. Ieri a fost ziua d-lui Dr. Aurel Vlad. A vorbit energie și demn ca întotdeauna, arătând că legea naționalităților a demarcat lămurit situația românilor ca naționalitate de sine stătătoare. Români însă își întemeiază aspirațiunile pe puterea maselor ce reprezintă în țară. Un popor mai tare poate să asuprească pe unul mai mic. E chestiune de putere. Dar unguirilor le lipsește puterea aceasta. Politica guvernului și a majorității a stârnit lupta dintre rase în Ungaria. Vorbește despre stările din România, unde libertatea de presă e respectată, de asemenea libertatea de întrunire și de asociare. Acolo cetățenii se bucură de libertăți depline.

Kmetz, întrerupând: Atunci pentru ce se răscoală țărânul din România?

niscente istorice (biblia și pipa lui Blücher), inele de fier (câci aurul și argintul fusese dat pentru întreținerea războiului) brățări, cercei, bucle de păr, medaliile și monede, proclamații (proclamația lui Schill în original!) scrisori-autografe cu mîile, uniforme și arme autentice.

Din odăile de jos conduce o scară șerpuitoare în odaia numită »odaia bibliotecii«.

Iți atrage atenția la primul pas tabloul care prezintă pe Körner mort înconjurat de soții săi de arme. Dulapuri mari, închise, pline cu acvaforturi prețioase, cari se arată foarte rar. În altă parte dulapuri cu manuscrise. O colecție completă a tuturor edițiilor germane și a traducerilor lui Körner. De asemenea tot ce s'a scris mai de seamă asupra lor. Deasupra dulapurilor tablouri și busturi de ale poetului.

În odaia următoare — către stradă — a locuit Schiller. Mobilele sunt, parte din mobilele cele vechi ale tatălui lui Körner, parte nouă. Portrete reușite ale lui Körner — tânărul, ale familiei acestuia și ale prietenilor, cari figurează în istoria literaturii germane. În odaia aceasta modestă, cu tavanul scund, petreceau cenzuri plăcute: Mozart, marele componist, Goethe, frații Humboldt, scriitorii Kleist, Müller, traducătorii, frații Schlegel și poetul romantic Novalis, pe lângă mulți alții. Picturile lui A. Graff sunt foarte prețioase. Pictorul acesta a crescut în vază în timpul din urmă și tablourile lui se vând scump.

La ferestrii manuscrise dela literații contemporani, sub sticlă. Iată felicitarea lui Schiller când s'a născut tânărul Theodor, iată manuscrisul unei poezii glumețe a lui Schiller, când a fost

Dar oare țărânul maghiar nu se răscoală? Căci au fost cauzele răscoalei lui Dózsa? Continuați numai cu politica voastră, veți înțelege pentru ce se răscoală poporul! Toată Europa e pornită în contra noastră, azi ne mai putem încrede doar în alianța cu Germania, căci prietenia Italiei e foarte echivocă. Între astfel de împrejurări prigonirea naționalităților e o apariție gravă. E curată nebunie să se mai ațâțe iritația generală prin legi atât de opresive cum e pluralitatea. Cincii mii de italieni sunt mai respectați la Fiume, decât milioanele românilor. Domnia oligarhilor se statornicește prin înzestrarea funcționarilor cu voturi multiple.

— Insinuații șubrede! — ripostă un patriot parvenit din Galiția.

După pauză dl Vlad, continuându-și vorbirea, urgencează separarea bisericeii de câtră stat. Vorbește apoi despre detestabila politică a colonizărilor. Înșiră escherocheriile câte se fac în jurul acțiunii de colonizare. Respinge bugetul. — Dl Vlad e călduros felicitat de deputații naționaliști, de față în număr frumos.

A vorbit apoi croatul Novoselo. Wekerle, înlocuind pe ministrul de comerț a prezentat convenția comercială cu Serbia.

Ședințele camerei, începând de azi, vor dura câte 8 ceasuri, — în înțelesul unei moțiuni primite în ședința de ieri.

Intors din Viena.

Prințul moștenitor al României a călătorit la Viena, pentru a îndeplini o datorie de politeță față de bătrânul împărat și rege — atât de împărat odată, iar acum, prin sancțiunea prealabilă a legii electorale, atât de rege. Francisc Iosif I-ii — care iscălia odată, de demult, înaintea vizitelor omagiale la Viena, și așa, românește — își serbează jubileul anul acesta; și felicitările dinastiei din România zăboviseră din cauza bolii regelui Carol, care doria să vadă în suși pe vechiul și bunul său prieten, singurul dintre împărații din Europa care s'a arătat amabil față de Maria Sa, ba a mers chiar așa de departe cu mărնimoasa-i ama-

Interrupt, când scria la »Don Carlos«, de larma spălătoreșelor din apropierea Drezdei.

În odaia cealaltă alte sute și mii de obiecte, așezate sistematic. La părete un tablou pictat de F. M. Heine: »Körner la pian cântând și cântecul spadei în Gottesgabe« (Möcklenburg) în preșeara morții. E seară. Împrejurul pianului sunt adunați ofițerii germani — unii stau în picioare, alții pe divan. Vre-o câteva luminări răspândesc lumină prin odaie. La pian Körner, în haine militare, tinăr, cu ochii ridicați în sus, fredonează acompaniându-se, cântecul:

„Du Schwert an meiner Linken,
Was soll dein heitres Blinken?
Schau mich so freundlich an,
Hab meine Freude dran.
Hurrah!“

„Mich trägt ein wackerer Reiter
Drum blink ich auch so heiter,
Bin freien Mannes Wehr
Das frent dem Schmiede sehr.
Hurrah!“... (Va urma)

H A Z.

Președintele (cătră acuzat): Tribunalul te achită: nu vreau să te mai văd pe-aici!

Acuzatul (cu un ton binevoitor): Mulțumesc dle președinte; dar asta n'ar trebui să mi-o spun mie, ci dlui jandarm.

bilitate față de persoana stăpânitorului nostru, încât a onorat cu o vizită capitala Măriei Sale. Neputându-se altfel, s'a ales pentru această călătorie omagială, în legătură cu situația vasală a României față de imperiul vecin, prințul moștenitor. Și împrejurări norocoase au voit ca Alteța Sa Regală să se gătească de drum tocmai după cea mai strâșnică lovitură dată românilor din Ungaria cu însăși degetele auguste ale împăratului-rege, tocmai după cel mai duios strigăt de durere al fraților noștri de peste munți, cari denunță »drăguțului« lor de »împărat« o credință seculară necondiționată, cum a fost totdeauna prostia »valahă«, și tocmai după manifestarea energică a nemulțămirii generale cu o politică din care noi de aici n'avem nici un folos, iar cei de dincolo nici o ușurare în greaua lor luptă.

Ce a fost la Viena, — o dacă aș fi istoriograful Curții, decorat cu ordinul jubilar! Toți arhiducii la gară, cu bătrânul suveran însuși în mijlocul lor; mulțimea aclamă; se dă un ospăț, a cărui veste o publică »Neue Freie Presse« cu litere mici înaintea unor discuții economice. Se țin două toasturi, de împăratul-Rege al ungarilor și altor »popoare«, anonime și de viitorul nostru rege, care asigură că amabilitățile nouă ale prietenului pe care-l păstrează »unchiul« Alteței Sale regale, vor afla un »răsunet recunoscător« în România.

Nu numai în România, unde recunoștința noastră nu mai află cuvinte, dar și »dincolo«. O, acolo cele petrecute, cele spuse la Viena au fost ca un balsam scump și rar pe bielele inimi rănite! Se vor fi bucurat cu lacrimile în ochi bătrânii cari la 1859, în 1866 își așteptau mântuirea dela Cuza Vodă și dela dorobanți! Se vor fi îmbărbătat tineri cari, în clipa desnădejților, privesc cum răsare de dincolo de munte soare roșu de nădejdi crunte! Ce lacrimi curate de »recunoștință« vor fi curs din ochii nevestelor, fetelor care țese podoabe din fire în trei culori a căror legătură mărturisitoare de iubire e oprită cu jandarmul. Ce bucurie, Doamne, în iadul suferințelor milenare ale neamului nostru!

Când va străbate din nou Ardealul în tren repede, când va pune piciorul pe pământ românesc slobod, prințul României, moștenitor de coroană regală românească, din fier stropit la Grivița cu sânge de țaran român, pentru care au plâns ochii aceia dureroși din Ardealul robilor, prințul în a cărui domnie viitoare ne-am fost deprinși și noi și ei să așezăm ceva din speranțele noastre cele nebune, prințul să se bucure de un lucru: că un neam întreg îl aplaudă pentru politica sa și a unchiului său august și — istoria o spune de atâtea ori — pe iubirea unui neam mai mult decât pe cele mai mari și mai scumpe alianțe se sprijină Domniile.

(„Neamul Românesc“).

N. Iorga.

Din România.

Meetingul naționalist din Târgoviște. Duminecă 16/29 Noemvrie va avea loc, la Târgoviște, în sala societății de arme, un meeting naționalist.

În vederea acestei întruniri, comitetul organizator a lansat următorul manifest:

„Cetățeni,

„Duminecă 16 Noemvrie, orele 2 d. a., în sala societății de arme și gimnastică din Târgoviște,

se va ține o adunare naționalistă, în scopul de a protesta împotriva politicii urmărită de 40 de ani încoace pe tărâmul național și economic, față de străinătate în genere și de Austro-Ungaria în special, politică ce a avut de rezultat desconsiderarea țării și micșorarea idealului nostru național.

„Vă rugăm călduros, să luați parte în cât mai mare număr la această adunare, unde se vor dezbate interesele superioare ale românismului, iar nu interese de partid.

Dobrogea.

Azi M. Sa regele României va ceti în Corpurile Legiuitoare mesajul prin care va anunța reformele ce se vor introduce în Dobrogea.

Credem, cu acest prilej nimerit, ca din monografia d-lui Ion N. Roman: »Dobrogea și drepturile politice ale locuitorilor ei«, să reproducem documentul istoric de mai jos care e actul oficial și solemn prin care România a reîntrat în posesiunea Dobrogei.

Proclamațiunea Domnitorului Românilor Carol I a fost dată la 14 Noemvrie 1878 și are următorul cuprins:

„Locuitorilor Dobrogei,

„Marile puteri europene, prin tractul din Berlin, au unit țara voastră cu România.

„Noi nu intrăm în hotarele voastre, trase de Europa, ca concetători: dao, o știți și voi, mult sânge românesc s'a vărsat pentru dezrobirea popoarelor din dreapta Dunărei.

„Locuitorii de orice naționalitate și religione, Dobrogea, vechea posesiune a lui Mircea cel-Bătrân și a lui Ștefan cel-Mare, de astăzi face parte din România.

Voi de acum atârnați de un stat, unde nu voința arbitrară, ci numai legea dezbătută și înconștientă de națiune, hotărăște și o cărmuiește.

Cele mai sfinte și mai scumpe bunuri ale omeneirii: viața, onoarea și proprietatea, sunt puse sub scutul unei constituțiuni, pe care ne-o răvnesc multe națiuni străine, religionea voastră, familia voastră, pragul casei voastre vor fi apărate de legile noastre și nimeni nu le va putea lovi, fără a-și primi legiuina pedeapsă.

„Locuitorilor musulmani, dreptatea României nu cunoaște deosebire de neam și de religione. Credința voastră, familia voastră, vor fi apărate deopotrivă ca și ale creștinilor. Afacerile religioase și ale familiei vor fi pentru voi încredințate spărării multiiilor și judecătorilor aleși din neamul și legea voastră.

„Și creștini și musulmani primiți dar, cu încredere autoritățile române; ele vin cu anume însărcinare de a pune capăt dureroaselor încercări prin care ați trecut, de a vindeca ranele războiului, de a apăra persoana, desvolta bunăstare morală și materială.

Armata română, care intră în Dobrogea, nu are altă chemare, decât de a menține ordinea și, model de disciplină, de a ocroti pașnica voastră viețuire.

„Salutați, dar, cu iubire drapelul român, care va fi pentru voi drapelul libertății, drapelul dreptății și al păcii.

„În curând provincia voastră, pe calea constituțională, va primi organizațiune definitivă, care va așeză pe temelii statornice pozițiunea voastră cetățenească. Pără atunci, autoritățile române au ca întâia îndatorire de a cerceta și îndestula trebuințele voastre, de a îngriji de bunul vostru traiu, de a vă face a iubi țara, la a căreia soartă de acum este lipită și soarta voastră.

„Ca întâie dovadă a părinteștii noastre îngrijiri pentru voi, a dorinței noastre de a ușura greutățile voastre, Noi desființăm dijma de orice natură pentru anul 1879. Dela 1 Ianuarie 1880, ea va fi înlocuită printr'o dare bănească, mai dreaptă și mai ușoară pentru agricultori.

„Emleacul“ (impozit pe capitalul imobiliar din orașe și sate), impozitul pe venitul imobiliar din orașe, temetuatul (impozitul de 3% asupra lu-

crului agricultorilor și meșteșugarilor), impozitul asupra chiriei cărciumelor, cafenelelor, băcăniilor, haaurilor, toate acestea se vor prefăce dela 1 Ianuarie 1879 într'o dare bănească, mai ușoară și mai dreaptă; iar bedelul (impozit pentru scutirea din armată), darea antizab (taxa de 2 1/2% pe vânzarea vitelor) și taxa pe mori se desființează cu totul.

„Și dar, chemând bine-cuvântarea Celui A-Tot-Puternic în numele și cu învoirea Europei, Noi luăm azi în stăpânire provincia Dobrogea, care devine și este țară românească, și trimițându-Vă Domneasca Noastră salutare, Vă urăm ca această zi să devie pentru această nouă parte a României începutul bunului traiu și al înfrățirii între fiii aceleiași țări.

Chestiunea evreilor din România.

Subt acest titlu, „Le Temps“ publică următoarea telegramă dela corespondentul său particular din Berlin (17 Noemvrie st. n.):

„Comitetul de asistență al evreilor germani s'a adresat Oficiului Imperial de afaceri străine pentru a cere intervenția sa în favoarea evreilor din România în eventualitatea unei noi conferințe balcanice, România nerespectând, după părerea lui, articolul 44 al tratatului din Berlin. Ministerul afacerilor străine al Cancelariei germane a răspuns printr'un fine de neprimire, motivat pe faptul următor, că dacă o conferință se va re-uni, Germania e de părere de a se restrânge programul la chestiunile pe cari ultimele evenimente le-au pus la ordinea zilei, iar pe de altă parte Germania nu voiește să ia o inițiativă în stabilirea acestui program“.

Prin aceasta inițiativă, comiteul de asistență al evreilor germani a făcut o îndoită greșală.

Întâiu, el cerează marea cu degetul, pentru că România fiind o putere independentă, nimeni n'are dreptul de a se amesteca în afacerile sale interne, — și chestiunea evreilor din România, e o chestiune internă asemnitoare aceluiași chestiuni a polonezilor din Prusia, irlandezilor din Anglia, a naționalităților nemaghiare din Ungaria și încă cu aceasta circumstanță îngreunătoare că pe când polonezii din Posnanis, irlandezii și naționalitățile nemaghiare sunt autohtone, primii stăpânitori ai pământului pe care au venit în urmă cuceritori, germanii, englezii, ungarii, evreii din România sunt niște simpli imigranți datând de una sau două, sau cel mult trei generațiuni și pria urmare, nu pot vorbi nici de dreptul istoric, nici de dreptul de majoritate a populației, — pentru că, în nici unul din județele țării, ei nu formează o majoritate.

Dacă tratatul din Berlin a putut vorbi — nedrept de altfel — de evreii din România, aceasta a făcut-o pentru că România nu era un stat independent și chestiunea evreiască a fost pusă ca o condiție de recunoaștere a independenței noastre. Dar odată recunoașterea făcută, odată ce, prin această recunoaștere, Europa a admis că soluția dată de noi chestiei evreiești, e în conformitate cu tratatul din Berlin, chestia evreiască din România a ieșit definitiv din dreptul internațional.

De altfel, chiar dacă s'ar încerca să fie reintrodusă, nu se va găsi nici un mijloc. Nu se va găsi nici odată un guvern român care să primească de a trata cu o putere sau cu toate puterile aceasta chestiune.

Nici un guvern român nu va primi chiar de a o discuta; și dacă vre-odată ea va fi pusă, România va răspunde printr'un fine de neprimire, — cum ea a răspuns tratatului din Londra, în chestia Dunării, și care grație refuzului nostru legitim și categoric, a rămas o simplă foaie de hârtie fără valoare și aproape ridiculă.

A doua greșală, comitetul de asistență israelit din Germania, a făptuit-o în prejudiciul aceluia pe cari pretinde a-i protegi. Aceste încercări, ori cât de neînțetate ca și fără rezultat, la cari se pretează comitetele israelite de a se amesteca în afacerile noastre interne, n'au din punctul de vedere practic, decât un singur rezultat: acela de a învenina și mai mult relațiunile dintre românii și evreii din România, de a da argumente anti-semitărilor pentru propaganda lor și în fine, de a îndepărta la infinit concordia pe care toți oamenii de bine trebuie să o dorească a o vedea stabilită între toți locuitorii regatului. („Ordinea“).

Din străinătate.

Manifestații studentești. În urma evenimentelor dela universitatea din Viena, a avut loc la universitatea din Roma mai multe manifestații.

Un grup de manifestații s'a dus la ambasada austro-ungară, a fost însă împrăștiat de poliție.

Viltoarea armată engleză. Din Londra se anunță că lordul Roberts a depus o rezoluțiune prin care zice că chestiunea apărării țării, necesită o imediată hotărâre a guvernului în scopul de a creia o armată puternică, în cât o putere străină ori cât de mare ar fi ea, să trebuiască să evite a se apropia de țărmurile Angliei.

Impăratul Germaniei se declară în contra japonezilor. Telegramme particulare din New-York au comunicat ziarului european conținutul unui interview, pe care împăratul Wilhelm al Germaniei, l-a acordat ziarului american »Hale«.

Din diferite motive publicarea acestui interview a fost oprită la început. Cel puțin așa susține ziarul »World«, care publică, în extras, acest interview, afirmând că cele publicate au fost revăzute de »Hale«.

Dupăcum afirmă »World«, împăratul Germaniei a declarat lui »Hale« că regele Eduard al Angliei prin atitudinea lui a împiedecat în timp de doi ani mersul regulat al politicii Germaniei în Europa.

Anglia vrea să contrabalanseze preponderanța politicii germane, căutând a se alia cu Franța, după ce înțelesese că Rusia, în urma nenorocitului războiu cu Japonia, nu se mai bucură de vază de mai înainte.

Dacă este vorba de un războiu european, a zis împăratul Wilhelm, eu doresc acest războiu să izbucnească cât mai cu grabă. Germania este gata.

În urma războiului din Africa de sud Anglia a dovedit că merge cu pași repezi spre o totală decadentă. Războiul întreprins împotriva burilor este o nelegiuire. Și națiunea, care se dedă la astfel de fapte, dovedește că are în ea germeul putreziciunii. Cerul răzbună totdeauna astfel de nedreptăți.

În ce privește alianța Angliei cu Japonia, împăratul Wilhelm a declarat că această alianță este o rușine, o sfidare a rasei albe. Anglia a dovedit o lipsă de credință, cum nu se putea aștepta dela un popor creștin.

Acest pas al Angliei s'a rasbunat însă prin împrejurarea că japonezii folosindu-se de alianța lor cu englezii, au umplut Indiile cu spionii lor, cari nu fac altceva decât caută să revolte poporul.

Față de această atitudine a Angliei, singura scăpare este în alianța Germaniei cu America. În caz contrar, în mai puțin de 10 luni, America va avea să lupte cu Japonia, iar Anglia folosindu-se de acest fapt va ocupa cele mai frumoase colonii americane din Oceanul Pacific.

Tot ceace ar dori Germania ar fi Egiptul. De altfel împăratul Germaniei se gândește și la eliberarea locurilor sfinte din mâinile turcilor. La sfârșitul convorbirei, împăratul a declarat că prin perfecționarea balonului Zeppelin, Germania și-a asigurat biruința într'un caz de războiu.

Ziarele din Germania susțin că »World« fiind un jurnal de senzație, nu trebuie să se dea crezământ celor scrise de el.

Ce zice ziarul »Reichsanzeiger«. Ziarul »Reichsanzeiger« spune: știrile publicate de către ziarul »Weld« din New-York, în urma convorbirei acordată scriitorului american Hale, de către împăratul Wilhelm, sunt niște indicațiuni care trebuie considerate ca invențiuni fără nici un temei.

Evenimentele din Balcani.

Semne îngrijitoare.

Plecarea ambasadorului Pallavicini.

Se anunță din Constantinopole: Conte Pallavicini, ministrul plenipotențiar austro-ungar după ce s'a convins că toate demersurile sale pe lângă guvernul turc, pentru încetarea mișcării de boicotare, sunt zadarnice, mâine, Sâmbătă, va părăsi Constantinopolul, plecând la Viena.

Știre desmintită.

Știrea înscă de ziarul »Morgenpost« din Berlin, după care alături o patrulă austro-ungară s'ar fi ciocnit la hotărâle Serbiei cu o bandă sârbească compusă din 30 de răsculați, se desminte. Ziarul »Die Zeit« din Viena făcând întrebare la ministrul de războiu, a primit răspunsul că știrea e absolut neîntemeiată. Apare aceasta și din împrejurarea că știrea s'a telegrafiat ziarelor mari de către un ziarist expulsat din Belgrad și care s'a stabilit la Zemplin.

Declarațiile moștenitorului de tron.

Moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand, a primit ieri după amiază în audiență o deputațiune a supușilor catolici din Bosnia și Herțegovina. Membrii deputațiunii intrând în sala palatului Belvedere, unde a decurs audiența, au cântat imnul Strossmayer. Mitropolitul Stadler, conducătorul deputațiunii, a mulțumit moștenitorului de tron pentru alipirea Bosniei și Herțegovinei către Austro Ungaria, exprimând dorința ca aceste provincii să se încorporeze la Croația.

Francisc Ferdinand a răspuns următoarele:

— Mă bucur, că supușii catolici din Bosnia se înfățișează înaintea tronului împărațesc, care de 30 de ani îi îndreptățește de grija sa părintească, — s'au înfățișat ca să mulțumească statornicirea acelor legături, cari uneau țara lor cu monarhia habsburgică. D-voastră sub scutul protegitor al împăratului vă puteți cultiva neîmpiedecați interesele religioase și culturale. Dinastia speră că D-voastră, ca stâlpi de razem ai monarhiei, tari și trainici, în bună înțelegere cu frații din țara d-voastră, veți munci pentru prosperarea țării d-voastre și a întregii monarhii, din care de azi înainte și d-voastre faceți parte.

Moștenitorul de tron a continuat apoi, croăște, astfel:

— Sper, ca nu peste mult să mă conving în persoană despre progresele culturale și economice ale țării d-voastre. Ducerea la înflorire a Bosniei și Herțegovinei nouă tuturor ne va fi o țintă comună. Să rugăm pe Domnul cerurilor să ajute țara în mersul ei spre progres.

Negocierile cu Rusia.

Se știe că Rusia a stăruit ca în programul conferinței internaționale să între și chestiunea anexării Bosniei. Ținuta Rusiei a influențat defavorabil soarta conferinței, cunoscută fiind atitudinea Austro-Ungariei, care nu va lua parte la congres decât dacă se va renunța la acest punct al programului.

În privința aceasta s'au pornit negocieri diplomatice între cabinetul de externe dela

Viena și cel dela Petersburg. O telegramă sosită aseară din Petersburg anunță că aceste negocieri, deși vor dăinui multă vreme, e nădejde să se sfârșească în favoarea Austro-Ungariei. Se așteaptă declarații importante din partea comisiei balcanice rusești, ce vor apare în decurs de trei zile.

Atitudinea Turciei.

Ziarul »Turquie« din Constantinopol, într'un articol ce pare inspirat din preajma guvernului, scrie, că Turcia în schimbul unei sume de răscumpărare, e aplicată să recunoască anexiunea Bosniei. Poporația, în urma politicii de tănuiri a cercurilor diplomatice, e cu totul neorientată asupra situației externe și dovedește o țință pașnică, printre turcii tineri însă a început să prindă spiritul războinic. În cabinetul turcesc Austro-Ungaria are mulți dușmani neîmpăcați. Turcii tineri afirmă, că Austro-Ungaria a instigat pe greci să stârnească tulburări cu prilejul alegerilor parlamentare.

Ambasadorul turc la baronul Aerenthal.

Noul ambasador turc la Viena, Resid, în drumul său spre Constantinopol, venind din Roma, s'a oprit ieri pe o zi la Viena, unde a avut o întrevvedere cu ministrul de externe austro-ungar, baronul de Aerenthal. Cu acest prilej s'au discutat lucruri de mare importanță și se crede că Resid are o misiune specială în chestiunea deferendelor dintre Turcia și Austro-Ungaria.

Știri războinice.

»Daily Chronicle« din Londra primește telegrama din Milano că războiul e inevitabil. »Crucea roșie« se organizează de nou.

Baronul Czibulka, comandantul corpului de armată din Budapesta, a declarat înaintea unor ofițeri, că stăm în preajma războiului, în tot momentul poate să izbucnească conflictul de arme.

Panică la bursa din Viena.

În urma știrilor războinice ce apar în timpul din urmă tot mai des, ieri a domnit o mare panică la bursa din Viena, ceea ce a rezultat o scădere considerabilă a valorilor austro-ungare.

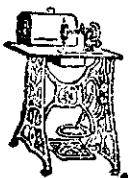
Starea spiritelor în Serbia.

Cercurile politice observă o atitudine expectativă. Înarmările continuă mereu, dar Serbia nu va întreprinde nici un pas războinic, așteaptă cu răbdare hotărârile viitoare conferințe internaționale. Dacă pretențiunile ei vor naufragia la conferință, războiul cu Austro-Ungaria e inevitabil.

Ministrul de externe Milovanovici a sosit ieri la Belgrad venind din Roma.

Presă Italiană.

În urma încăierărilor studentești dela universitățile din Austria, în Italia s'au deșteptat iarăși sentimentele antiaustriace. Presă italiană urtează ruperea alianței cu Austro-Ungaria.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE se pot procura cu plătere în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoare.

Cu stimă: **Falk Imre, Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.**

NOUTĂȚI.

ARAD, 27 Noemvrie n. 1908.

— **Di Bocu achitat.** In procesul de rădă desbătut azi înaintea Curții cu juri în Oradea-mare, redactorul nostru Sever Bocu — apărât energic de avocatul Dr. Lazăr, — a fost achitat.

Măine se va debate al doilea proces.

— **Coroane de ziua sf. Mihai.** Cu prilejul zilei de sf. Mihai s'a depus coroane în București la statuia lui Mihai Viteazul și la mormântul lui Eminescu, iar la Galați la bustul lui Mihai Kogălniceanu.

— **Naționaliștii și socialiștii luptând împreună.** Clubul deputaților naționaliști în ședința sa din urmă a hotărât ca în cercul zăhlor să sprijinească candidatura socialistului Dr. Tarján Mihály, avocat. Fruntașii din cerc, preoții și învățătorii, sunt rugați a se conforma hotărârii clubului.

— **Alegeri pentru congresul național.** În cercul Vașcăului s'a ales cu totalitatea voturilor deputat mirean pentru perioada 1908—1911, la congres, dl Dr. Gavril Cosma, avocat în Beiuș.

— **O moștenire a Reginei României.** „La Dépêche d'Orient” din Paris scrie:

„Regina României, în literatură Carmen Sylva, moare în fiecare an să petreacă toamna la castelul de Segenhaus, pe malurile Rinului, lângă prințul de Wied, mama ei.

„Prințesa murind de curând, regina României a moștenit două castelle la Segenhaus. Carmen Sylva a hotărât să facă din unul dintr'ansule o casă de pensiuine pentru artiști și literați.”

— **O faptă nobilă,** săvârșește prințul român Barbu Știrbey, întretinând în fiecare an pe doamna sa de model din Buftea pe spesele sale de 20 de învățatori, cari învățând acolo practic gospodăria rațională, să se întoarcă la ei acasă valorând în favorul sătenilor cele ce au învățat. Tot prințul se mai ocupă și cu ideea de a face în curs de fert (pregătirea bucatelor) pentru țărânce, ca învățând să pregătească bucatele să se îmbunătățească nutrețul românului. Acest din urmă lucru nu ar strică nici la noi, unde mulțime sunt încărcate de aur, nu știu face o mâncare cum se cade.

— **Un inel sigil-românesc.** Jandarmăria din Kis-Pest a confiscat de la un individ un inel pe care de aur de o greutate de 37 grame cu o piatră violetă în jurul căreia se află inscripția slavonă: „Această pecete este a Volvodului Radu”. Se crede, că este sigiliul lui Radu I. fost Domn al Țării Românești pe la sfârșitul veacului XIV. Inelul se păstrează la jandarmăria din Kis-Pest.

— **Cincisprezece ani din viața mea.** Se știe că, sub acest titlu librăria Félix Juven din Paris a publicat o carte, în care Lofe Fuller, vedeta dansatoare americană, povestește cum a creat la Londra, în 1890, „Dansul serpentin”. Apoi venind debuturile triumfătoare la Follies-Bergère, mirarea și entuziasmul Parisului și acea glorie deosebită care n'a încetat de a înconjură numele Lofei Fuller și amintirea creațiilor ei...

Credem interesant a reproduce din aceste memorii partea relativă la trecerea celebrei dansatoare prin România.

„La București, principesa Maria a României trimisese pe toți copiii săi să mă vadă la matineu. Loja regală era ocupată de o întregă mică bandă, vorbărețică și sgomotoasă, de mici principii, de mici principese și de o întregă suită de mici prieteni. Când veni rândul meu să intru pe scenă, luminile se stinseră și, în tăcerea deodată restabilită, se putură auzi în mod distinct aceste cuvinte venind din loja regală:

— Sst! Tăceți.
Și când apărui:

— Oh! E un fluture.

Toate acestea fură zise în gură mare.

Apoi distinsei vocea celei mai mare dintre principese, aceea care seamănă în mod atât de surprinzător cu bunica sa, defuncta regină Victoria (A. S. R. principesa Elisabeta. N. R.).

Pe tonul celui mai perfect dispreț ea afirmă.

— Nu știi ce spui, e un inger.

La fiecare schimbare de dans, cea mai mare din micile principese făcea noi observații, explicând fiecare lucru din punctul său de vedere, ca și cum ar posedă o autoritate indiscutabilă în această materie.

După câteva zile, mă dusei la palat.

Veniră unii după alții, tot atât de timizi ca și niște copii de burghezi, față de o străină.

Când principesa le explică ea eu eram doamna pe care o văzuseră dansând la teatru, cea mai mare dintre principese nu spuse nici o vorbă, dar, privirea ei spunea în mod clar:

— Nu mă înșelați pe mine. Aceasta femeie spune povești!...

Ar fi trebuit să dansez la palat pentru ca Auguștii copii să se poată convinge că eu eram într'adevăr aceea pe care o lua seră drept un inger.

Ideea, la început hotărâtă, fu părăsită în urma rugămintei mele.

Nu voiam să procur micilor principii o decepție.

De aceea, când am dansat la palat, micii principii și micile principese nu asistară la reprezentație. Din contră, reveniră la teatru și se întăriră din ce în ce mai mult în convingerea lor că doamna pe care o văzuseră la mama lor și care se dăduse drept Lofe Fuller li înșelase. Cea mai mare din micile principese strigă în mod de a fi auzită de toată lumea:

— De data aceasta, e într'adevăr Lofe Fuller.

Aceste cuvinte fură rostite atât de neted în cât eră vădit că subiectul fusese îndelung discutat între acești copii și că aceasta afirmațiune eră rezultatul unor mature reflexiuni.”

— **Serate de ale meseriașilor noștri.** Ședința literară a 10-a (a 4-a festivă) a „Reuniunii sodailor români din Sibiu”, ținută Joi în 29 Octomvrie n. a. c., a fost închinată memoriei mult regretatului scriitor Niță Popovici bănațeanul. Prezidentul Tordășianu, înainte de toate ne pune în vedere, că prietenul sincer al tuturor cauzelor noastre bune, dl profesor Dr. Ioan Borcia, a binevoit a se oferi pentru astă seară cu o conferință despre viața și activitatea lui Niță Popovici-bănațeanul, fost fiu de meseriaș, crescut în mijlocul meseriașilor și trecut prin toate mizeriile, de care numai puțini meseriași nu au parte. În cele următoare dl Tordășianu ne reamintează faptul îmbucurător, că meseriașii noștri de sine stătători s'au sporit cu 3, și anume cu măiestrul văpșitor și lustritor Nicolae Bulea și cu măiestrii pantofari Laurențiu Nemeș și Lazar Părău, cari și-au deschis stabilimente proprii. Tot ca eveniment îmbucurător, dl Tordășianu ne comunică, că în timpul din urmă și prin mijlocirea sa au fost aplicați la meseriile băieții Traian Popa din Bacia, la măiestrul măsar Emil Petruș, Virgil Rozor din Blaj, la măiestrul finichigiu Stuchlich și Teodor Malor, din părțile Aiudului, la fabricantul de mașini Török. Salută cu bucurie apariția revistei pentru economi și meseriași „Munca”, din Sebeșul-săsesc și carea, ocupându-se cu afaceri cari privesc viața noastră, n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui meseriaș. De încheiere dl Tordășianu, făcând cunoscute condițiunile din concursul publicat de Consistoriul arhidiecezan din Sibiu pentru conferirea de stipendii și ajutoare din fundațiunea fericitului „Andronic” anume învățăceilor meseriași, apoi sodailor (calfelor), eliberați în 1908 și calfelor cari, făcând 6 ani de praxă, se găsesc în condițiuni de a și deschide lucrătoare (stabilimente) proprii — declară ședința deschisă și dă cuvântul dlui prof. Dr. I. Borcia.

Timp de peste o oră dl profesor Borcia, într'un limbaj ușor, de toți înțeles, ne trece pe

dinaintea ochilor sufletesti viața sbuciumată a scriitorului Niță Popovici-bănațeanul, descrie orașul natal al scriitorului, Lugojul, în care din timpuri vechi industria și meseria se găseau în mâni românești, ne vorbește despre păriații lui Popovici (meseriași) și mai ales despre mama lui, atât de înduioșat cântată de Niță în poezia „Mama”; stăruie asupra împrejurărilor familiare nepriunicioase, în care a crescut, și cari au avut o influință atât de hotăritoare asupra scrierilor lui, descrie anii de studii făcute de Popovici, la liceul din Lugoj, Brașov și la institutul teologic din Caransebeș; trece în revistă primele lucrări literare ale lui, publicate în „Tribuna”, apoi mergerea lui la București, unde face cunoștințe cu T. Maiorescu și unde cetește în cercul Junimii, novela „În lume.” Tot aici Popovici colaborează la „Convorbiri literare”. Descrie întoarcerea lui la Lugoj, de unde adresează scrisori înduioșătoare către dl Maiorescu, și unde se stănge între regretele obștei românești din viață la vârsta de abia 24 ani. De încheiere ne cetește scrisoarea avocatului Dr. Dobrin din Lugoj, adresată dlui Maiorescu despre înmormântarea deamănă, ce lugojenii i-au făcut talentatului Niță Popovici. Drept specimen din lucrările lui Niță Popovici, dl Borcia ne cetește schița „Din lume”, publicată în „Tribuna”. Această schiță a lui Niță Popovici e pe cât de artistică, pe atât de sguđuitoare prin descrierea realistă a unui trai nenorocit.

Conferința dlui Dr. Borcia, ascultată cu înscordată atențiune de numărșii participanți, a fost acoperită de aplauze nefârșite.

— **Concertul Reuniunii sodailor români din Sibiu,** dat Sâmbătă, în 21 Noemvrie n. c. în sala „Unicum”, a avut succes desăvârșit. Acest concert, ca toate producțiunile publice ale harnicilor noștri meseriași, a intrat în un loc mult țărani, mulți meseriași și și un număr considerabil de inteligenți de-ai noștri. Mai multe puncte din program au fost bisate. Puternicul cor, ce numără peste 70 persoane, a stors admirația numărșului auditor. Cântările solo, executate de dl Eugen Pop, d șoara Eugenia Roman și d-nul I. Stanciu, acompaniați fiind la pian de harnicul dirigent, dl A. Bena, dovadă sunt că Reuniunea meseriașilor dispune de forțe, ce se pot măsura cu cele mai instruite puteri. Bună impresie a făcut costumul selițenesc, care atât de bine prinde pe bravele coriste. Jocul ce a urmat după concert, a ținut în animație adevărat românească până în zorile zilei. Dirigentul corului Bena și prezidentul Tordășianu cum și întregă ceata meseriașilor noștri, au câștigat și prin acest concert nou ititli de recunoștință.

Premiul Nobel. Belgia întreagă, și împreună cu Belgia întreaga lume de admiratori ai lui Maeterlinck și Verhaeren au suferit cea mai dureroasă decepție.

Se credea, și știrea venise din sursa cea mai autorizată, că anul acesta „Premiul Nobel” va fi oferit marilor poeți belgieni, în onoarea cărora amicii proiectaseră o serie de conferințe, serbări și reprezentațiuni de gală la teatrul dela Monnaie. Eră vorba chiar, ca mai mulți scriitori din Franța să treacă la Bruxelles, pentru a aduce laureatilor omagiul simpatiilor lumii literare franceze. O știre brutală, însă vine pe neașteptate și distruge întreaga apoteoză, la care de altfel atât Maeterlinck cât și Verhaeren aveau tot dreptul. În ultimul moment s'a decis ca premiul nobel să fie oferit poetului englez Swinburne. Ziarele belgiene și unele chiar dintre cele franceze, lasă cu o deosebită finețe printre rânduri să se înțeleagă că această ultimă hotărâre a fost luată în urma unor presiuni — presiuni care ar fi venit de sus, de sus de tot!...

Să fie oare posibil?...

Dacă, lăsând la spate lovitura ce a primit-o amorul lor propriu, belgienii cunosc cu adevărat subsolurile acestei noi afaceri de senzație, ar fi bine s'o spună și s'o spună cu vocea tare pentru a fi auzită de toți.

Ar fi bine ca cei câțiva ultimi idealști ai școlului nostru să se convingă odată mai mult că

Toate damele se fac ideal de frumoase prin efectul bun al

LAPTE DE IDEAL

care adevăratește nenumăratele scrisori de mulțumită. Face să dispară roșăța feței, plastrile, petele de ficat și toate necurățeniile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. — Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 al.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziția higienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

premiile pe care Academiiile sau un Nobel oarecare le oferă literaților, nu-i de loc o încoronare a talentului, ci o simplă afacere... afacere de senzație și atâtă tot.

— **Un milion pentru aviațiune.** Pe franzezi acum li pasionează aviațiunea. I-se dă acum o luare aminte tot atât de mare, ca în deceniul trecut automobilismului, când eră încă în germenele dezvoltării.

S'a înființat un „Aero-club“ din care fac parte oameni cu situații înalte; au cedat mai multe comune terenuri pentru aereo-drome, s'a intervenit pe lângă guvern și s'a căpătat votarea unei subvenții de 100 mii de lei, subvenție care acum, în urma altor stăruinți, se va urca la un milion.

Credința obștească este că se va reuși a se da aviațiunii întrebuințarea practică la care tinde. Totul stă după unii, în meșteșugul de a avea motoare ușoare, adică motoare ușoare, cari să se coboare în greutatea mult sub două kilo de fiecare cal-vapor.

— **O păcăleală.** »La Dépeche Orient«, care apare la Paris, publică din București, știrea că de aproape de 25 de ani s'a înființat în capitala României o școală superioară numită »Mekteb Mulkî«, care ar avea de scop să furnizeze funcționarii guvernului; dar că elevii cari o absolvesc preferă să îmbrățișeze alte cariere. Din această cauză guvernul se ocupă acum cu îmbunătățirea acestor instituții și a stabilit între altele în program învățământul limbilor turcă, engleză și germană.

Apoi, autorul, dnul Maxime Verne, se miră că lumea fuge la noi de funcționarism și compară situația din Franța cu cea din România.

Am cercetat în toate părțile și am aflat că o asemenea școală nu există, n'a existat și de sigur nu va exista în România. Autorul a fost cu siguranță victima unei farse nostime.

— **Dela Academia de medicină din Paris.** Profesorul Dr. Chauffard a făcut o comunicare foarte importantă asupra tumorilor maligne ale pancreasului. Glanda pancreatică culeată transversal în fața coloanei vertebrale atinge ficatul cu capul său; când capul pancreasului e atins de cancer atunci survin simptome de compresie a veselei biliare și mai ales o galbenare permanentă și progresivă. Corpul pancreasului apasă asupra ganglionilor semilunari a marelui simpatic și asupra plexusului solar. Când o tumoră îl deformează mărindu-i volumul, aceste aparate nervoase fiind prea comprimate revelează existența tumorii prin dureri strașnice. Dl. Chauffard le-a descris cu precizie științifică și cu talentul literar care-i sunt proprii. Medicina nu poate nimic; dar intervenția chirurgicală e legitimă, chiar atunci când nu poate vindeca. Laparotomia ușurează, prin decompresie durerile, cari de cele mai multe ori duc la sinusidere, atât sunt de mari.

— **Shakespeare în Japonia.** Teatrul lui Molière fusese declarat imoral în Japonia. Același lucru s'a întâmplat de curând și cu Shakespeare, care a fost introdus de către un profesor în programul de studii al unui pension de fete. Opera aleasă era „Romeo și Julieta.“

„Un balcon, o serenadă, o scară de fringhie, un sărut: ce scandal“, spune un ziar japonez! „Care e avantajul de a fi inițiate niște fete nevinovate, la niște lucruri pe cari nu pot pricepe!“

— **O descoperire importantă.** Dl. Cavadias, eforul general al antichităților elenice din Atena, a descoperit, pe teritoriul orașului Mazarata, în insula Cefalonis, mai multe morminte, aparținând școlii mizeene.

Această vastă necropolă are asta de particular, că în fiecare mormânt se găseau mai multe corpuri, ceea ce dovedește că ele aparțineau aceluiași trib.

Aceste descoperiri vor împrăști punctele obscure ale civilizației mizeene și ne vor documenta asupra genului de viață și asupra obiceiurilor acestor perioade îndepărtate.

x **In parfumerie** domină sezonul actual parfumurile dulci. Cele mai distinse sunt: Sirene și divinia Rielhauser, Ausonia, Rulidia, Ceur d'Amour, Rogger, Gallet, Buvardia și Ideal Houligout, Florancy Azurea Pirez. Dintre parfumurile mai vechi e parfumul de violette care

cucerește mereu. Are mare depozit *Dubinievicz Oszkár* drogherie și parfumerie Cluj. Deak Ferencz uteza, pe care îl recomandăm în atențiunea on. public.

— Prin efectul miraculos al cremel „Aranka d Mintsek“, orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroană, borcan mai mare în coioare roza 2 coroane. Săpun «Aranka» 70 filerl apă de spălat «Aranka» 1 cor., pudră «Aranka» 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr «Aranka». 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cul îl încărunțește părul să folosească regeneratorul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorul: laboratorul chemic Mintsek Géza. Kecskemétt.

Felurimi.

»Otomanii« și Imperiul turcesc. Dela proclamarea constituției în Turcia, toți supușii imperiului au luat titlul de »Otomani«.

Un fapt analog s'a întâmplat și în antichitate, când Caracalla a încetățenit pe supușii împărăției romane.

Numele de otoman au purtat următorii domnitori ai Turciei:

Otoman a fost al 3-lea calif arab, care a domnit între 644 și 656 după Mohamed, fiul lui Abu-Bekir.

Otoman I-lu a mai fost și primul sultan al turcilor, întemeietorul împărăției turcești, care a domnit între 1259—1326. După numele de »Otomani«. Aceasta e originea cuvântului »Otomani«.

Otoman al I-lea a domnit între 1618—1622. A fost un sultan foarte slab și incapabil. Ienicerii l-au sugrumat chiar înăuntrul palatului.

Otoman al III-lea a domnit între 1754—1756.

Aceștia sunt domnitorii Turciei, cari au purtat numele său, ca o onoare, toți supușii au luat numele de otoman. »Turc« este un cuvânt arab și înseamnă »aib«. Populațiunea imperiului fiind compusă din elemente diverse, Junii Turci au găsit cuvântul cel mai potrivit ca să desemneze pe toți locuitorii Turciei.

Turcii nu sunt în majoritate în imperiu.

Musulmanii formează aproape majoritatea populațiunii imperiului și sunt de naționalitate diferită. Turci, arabi, persani, curzi, albanezi, bulgari-musulmani și mai este un singur sat în Meglenia aromâni-musulmani.

Serviciul în armată până acum eră obligatoriu pentru musulmani, celelalte naționalități creștine eră scutite în schimbul unei dări anuale (bedel). Acum, după constituție, toți otomanii sunt obligați să facă serviciul militar. Limba oficială o să fie cea turcă, ca și până acum. Limba turcă este un amalgam al limbii arabe și al celei persane cu o mulțime de elemente turcești. Gramatica turcă e foarte dificilă, căci e la loc gramatica a trei limbi. Dreptul după care se judecă e cel al coranului, legile se aplică după prescripțiile legii sfinte.

Chestiunile religioase ale creștinilor se rezolvă de comunitățile creștine: arhierii greci, bulgari, armeni etc. Religia de stat a imperiului va fi negreșit cea musulmană. S'a discutat mult timp limba pe care trebuie s'o vorbească deputații în parlament unii propuneau pe cea arabă, alții limba turcă. Acum s'a decis ca limbă a parlamentului ca și cea oficială limba turca.

Prevederea vremii. Știința prevederii vremii face progrese din zi în zi. Nu e vorba însă aici de o adevărată metodă științifică, ci eu totul de altceva.

Cei cari trăiesc la țară, au timp să privească cerul toată ziua și observând atitudinea animalelor și a plantelor chiar, ajund să poată prevedea timpul cu o zi mai înainte.

Dl. Cunisset-Carnot, cronicarul... câmpenesc al lui „Le Temps“ împărtășește cetitorilor o observație a sa personală în această privință.

Este vorba de șgomotul curios pe care-l produce ureori stălpul de telegraf. După expresia dlui Cunisset-Carnot, stălpul „cântă“, — nu e alt cuvânt mai potrivit. Iată ce zice acest autor:

„Am observat că de câte ori stălpul încep să cânte pe timp frumos, cel mult peste 30 de ore

urmează o schimbare radicală de vreme. De ani și jumătate observ acest fenomen și nică singură dată observația n'a dat greș. Căd schimbarea de vreme a fost cu atât mai mare cât cântecul era mai accentuat.

„Dar de ce cântă stălpul de telegraf? Am întrebat pe multă lume și nu mi-s'a dat decât un răspuns: vântul face să vibreze firele de telegraf și vibrațiunea se transmite stălpului care o amplifică. Acest răspuns nu pare întemeiat: 1. fiind că uneori stălpul cântă chiar când nu e vânt în loc; 2. dimpotrivă, pe vânturile cele mai mari se tâmplă ca stălpul să nu scoată nici un șgomot. Deci nu vântul face stălpul să cânte. Ași fi înclinat să cred că e vorba aici de manifestări electrice, diferențe de presiune, de potențial între pământ și atmosferă; stălpul, servind drept conductor, le interpretează; dar nu sunt deosebi de tare în electricitate ca să-mi permit lozul a formula o teorie. Adaug că scoborirea barei metruului precedă în general cântecul stălpului.“

Sardou și muzica. D. Ghensi în »Nouvel Revue«, ne relevează că Sardou a fost un amator pasionat de muzică, dar amator după moda franceze, iubind operele și oamenii pe cari li-a apăs dat în tinerete. »Don Juan la Operă! scria Sardou în anul 1902 — cu orchestra Operei!! — și cântăreții Operei!!! Și ce distribuție! Tenor leger***! comicul*!! N'am voit să aud nică odată Don Juan, nici la Operă, nici la Operă mică.

»Nu există alt Don Juan, decât cel cântat în Italienește, de artiștii italieni și acompanist de orchestră italiană, cum l-am auzit cu Lablaci Rouconi, Mario, dna Gris, Perniani, etc. Eră dlui Admirabil de bine aranjat, cântat cu spirit, vesel cu vervă, cu mișcare. Astăzi se execută ca cum ar fi muzica wagneriană!«

Sardou mărturisează că nu se prea pricepea muzica modernă deși n'o desprețuia. A se pentru Saint Saens împreună cu dl Gheuri liul Barbarilor. Cu aceasta ocazie au avut loc discuții între Sardou și Saint Saens. Cel dintâiu se într'o zi cu privire la exigențele celui de doilea: »Asta nu e o colaborare, este o luptă. Ceeace nu l-a împledecat însă că atunci când văzut opera să exclame cu ochii plini de lacrimi »E superb!«

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Noemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	26 28 — 26 20
Săcară pe Oct.	22 26 — 22 28
Cucuruz pe Malu	15 22 — 15 24
Ovăs pe Aprilie	17 74 — 17 76

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	25 K. 85 — 26 K. 90
Din comitatul Albei —	25 » 65 — 26 » 68
De Pesta — — — —	25 » 75 — 26 » 70
Sănățoșesc — — — —	25 » 80 — 26 » —
De Bacica — — — —	25 » 15 — 26 » 95
Săcară — — — —	21 » 50 — 21 » 75
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 » 20 — 16 » 41
» de cvalitatea II.	15 » 80 — 16 » 10
Ovăs de » I.	17 » 30 — 17 » 60
» » II.	16 » 90 — 17 » 30
Cucuruz — — — —	14 » — 14 » 20

BIBLIOGRAFIE.

A apărut »Cultură națională« și »Politica națională«, discurs ținut de N. Iorga în seara 14 Octomvrie 1908 în București, (Sala Dacia) Prețul 50 de bani. — Se află de vânzare la tipografia »Tribuna«.

A apărut în tipografia Arhidiecezană, Sibiu, »Lecții de pedagogie« de Dr. Petru Șpan. Prețul 3 cor.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907.		1908.	
10 Noemvrie.		1 Noemvrie.	7 Noemvrie.
ACTIV			
140897210	99892210 Reserva metalică Aur	90591790	126850713
437092	41005000 " Trate Aur	37300000	127891790
96031575	Argint și diverse monete		428137
16388000	Portofoliu Român și Străin		85478164
18202018	*) Impr. contra ef. publice	17479200	409991
11999861	" " " " In cont curent 17693815		87769642
15717546	Fonduri publice		34650086
3248621	Efectele fondului de rezervă		35173015
5924808	" " " " amortisarea imob. și material		11999914
640305	Imobili		11999914
686202	Mobilier și Mașini de Imprimerie		15372463
105133779	Cheltueli de Administrație		3196121
—	Deposite libere		5963305
—	" " " " & provizoriu		596772
16781876	Compturi curinți		701433
27567453	Compturi de valori		701460
459655346			655755
			101589484
			101086284
			—
			13042667
			9221641
			26984825
			27163757
			—
			426913067
			426622396
			—
			12000000
			12000000
			25202197
			25202197
			3794654
			3794654
			280689870
			280814350
			2190642
			2190642
			1446220
			1534269
			—
			—
			101589484
			101086284
			426913067
			426622396
			—
			—

PASIV

Capital 12000000

Fond de rezervă 12000000

Fondul amortisării imobilelor și material 25202197

Bilete de Bancă în circulație 25202197

Profituri și pierderi 3794654

Dobânzi și beneficii diverse 3794654

Compturi curinți 280689870

" " " " & provizoriu 280814350

Deposite de retras 2190642

— 2190642

— 1446220

— 1534269

— . . . . . —

— . . . . . —

101589484

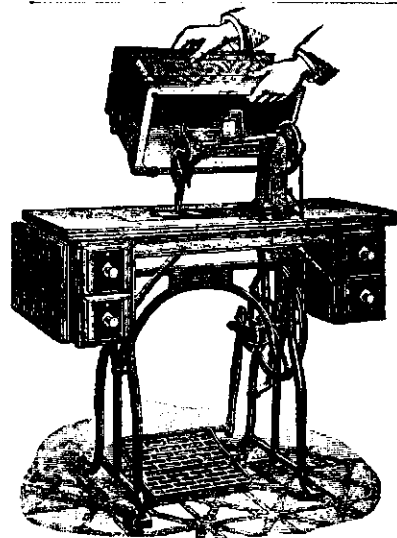
101086284

426913067

426622396

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/4%

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

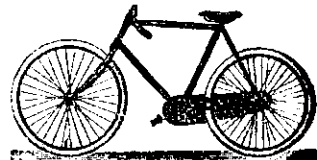
Reinhold ZOLLER

măestru mecanic
FEHÉRTÉPLOM
Schillergasse 8,
lângă „Burg”.

Își recomandă on. public din

loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete.

Ține în deposit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratică de mașini și biciclete.

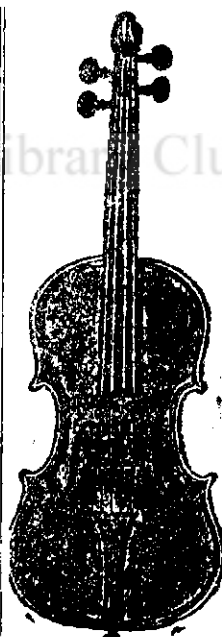
Prețuri moderate serviciu prompt.

Nu-i așa că Vă năcăjiți! fiindcă instrumentele muzicale n'au fost bine reparate și totuși le-ați plătit cu preț mare.

De aceea evitați de azi înainte Seghednul și Timișoara și trimiteți ori-ce instrumente de ori-ce fel la

Toskanovics Vilmos

fabricant artistic de instrumente muzicale, în Biserica-Albă, (Fehértéplom fő utca) peste drum de bazarul bisericii române.

Ține în deposit cele mai bune **plane și pianine**, Resonator-Mignon și fabricații din streinătate, lemn de nuc american, negru cu lustru și de mahagoni cu claviatura admirabilă. Tot odată primește să repare artistic cu prețurile cele mai favorabile și pe lângă garanție, instrumente muzicale de alamă, cu coarde, violinele cele mai bune — și pianine. —

Țin în deposit fabricațiile cele mai bune.

Un candidat de avocat

cu praxă

la aplicare pe lângă condițiuni favorabile la cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinerváralja.

OSPĂTĂRIE NOUĂ!

În CASA SUCIU din ARAD, colțul străzilor Luther și Elisaveta (vis-à-vis de intrarea principală a palatului justiției) s'a deschis

ospătăria dela parc.

Vinuri bune, bere excelentă!
Cuină curată și cu gust! Să primească și abonenți. Un dejun : cafea cu prăjitură 24 fil.

Loc de întâlnire a celor chemați la tribunal și judecătoreie ca partide ori ca martori.

Economisește multă

oboseală, timp și lemn
fiecare menageră care spală rufele cu

pravul de săpun —
— **pentru spălat**

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

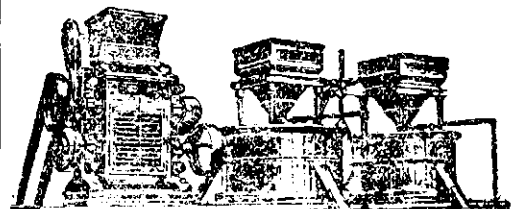
Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.

Biserica-Albă, (Fehértéplom) str. Petofi nr. 63.

Se recomandă pentru lucrări de mori

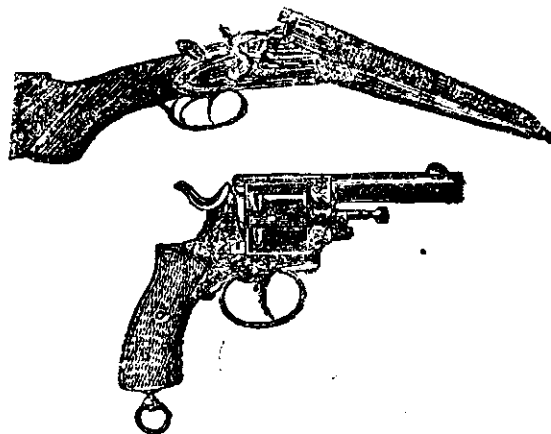

și de edificii cari cad în bransa lui, d. e. Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite desemnuri de plan și proiect de buget.

Cu plătire în rate!
arme de vânători,
revolvere.

— Mare asortiment, — la
IOAN KALENDA,
în Oradia-Mare, (Nagyvárad)
lângă biserica Holdaș. Telefon pentru comitat 245.

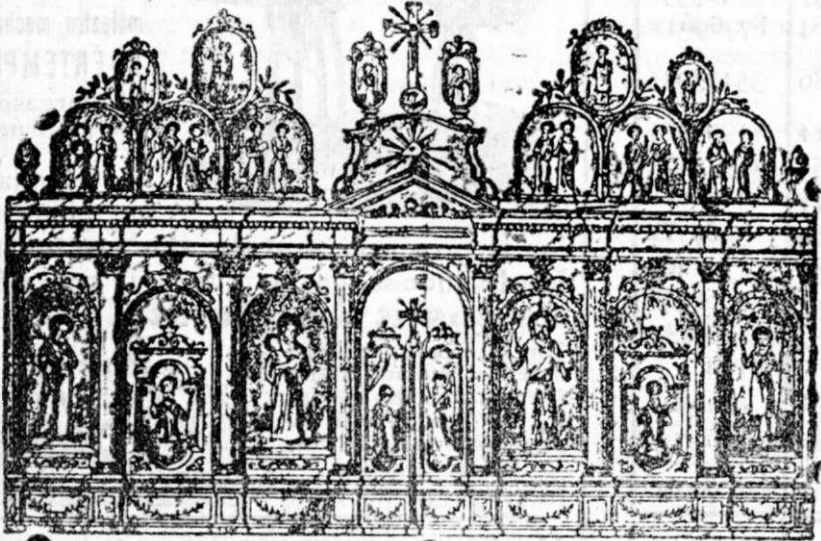

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

— Szombathely. —

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca :

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — sicriul Domnului, grotă Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează.

Preț-curent, proiect de buget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —

— Kolozsvar, str. Deak-Ferencz nr. 8. —

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:

Esențe de rom și lichouri cu prescripții de pregătire.

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și str.

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.

Petrol-China

cel mai bun mijloc contra mătreaței a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1.20.

E o noutate
de senzație

pentru
menagere!

Mângălăul meu patentat

care face revoluție în menagi și devine indispensabil în orice casă. Inmanuarea lui e simplă și ușoară, încât îl poate inmanua fără oboseală și o fetiță de 14 ani.

Mângălăul meu nu rupe rufe, se — lucrează cu el curat și frumos. —

Il expedează inventatorul

KELEMEN MÁRTON

strungar artistic

— Györ, Andrássy-ut 24. —

— Catalog gratuit și porto-franco. —

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat

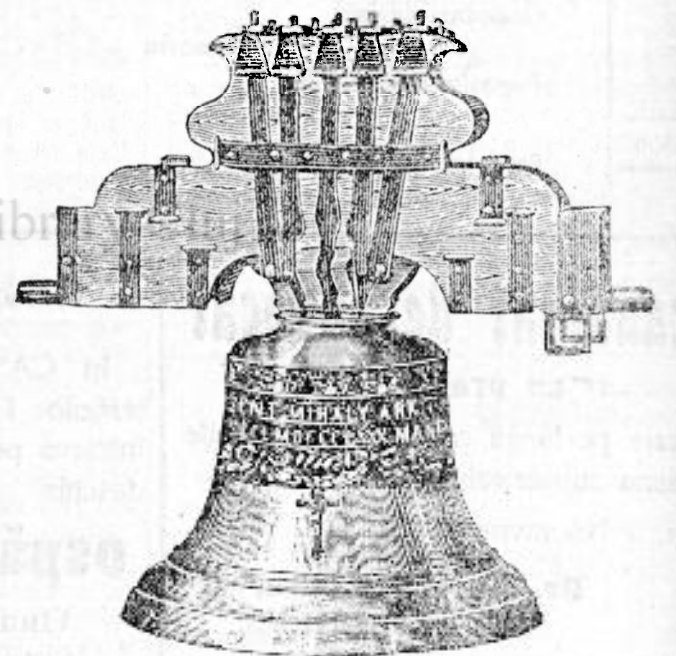
Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
» » box » » . . .	K 11.—
» » șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10.50
» » » » » cu șirete . . .	K 9.50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6.80
Ghete de copii dela	K 3.—

Material de I-a clasă.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote)
de construcția cea mai nouă cu sul sucitor
în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)

„PIAȚA DE SUS NR. 168. „

Firma aceasta e există dela anul 1822 și să bucură de un renome bun, și recomandă deci tuturor comunelor bisericile pentru

a lăsa și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele să efectueze și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului să primește și în rație.

In Sibiu (Nagyszeben)

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în $\frac{3}{4}$ de
150 de litri de apă, pe
tru care consumă ca co

bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lez

O vană de neîncălzit numai 24 cor

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trif
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggass